

שם המחקר : שימוש ממשק רשת חברתית המיועדת לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית

שנה : 2018

מס' קטלוגי : 635

שם החוקר: שירה חבושה בהנחיית: ד"ר טל לבל ופרופ' תמר וייס

רשות המחקר: החוג להפרעות בתקשורת, הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות, אוניברסיטת חיפה

מגבלות המחקר והמלצות למחקרי המשך

המחקר כלל מדגם קטן יחסית, המגביל את יכולת ההכלה של ממצאיו אל מעבר להקשר הנוכחי. הדבר נגרם כתוצאה מקושי בגיוס משתתפים מתאימים, בפרט מקרב קבוצת שותפי התקשורת. יתרה מכך, קבוצות המחקר היו הטרוגניות מטבען; חניכים עם דרגות שונות של מש"ה ותפקוד פיזי, שותפי תקשורת בעלי זיקה שונה לפרויקט (קרובי משפחה לעומת אנשי צוות) המשתייכים לקבוצות גיל שונות וניסיון שונה בשימוש בטכנולוגיות, וכן מלווי תקשורת המגיעים מרקעים שונים, אשר הצטרפו לפרויקט כחלק מדרישות מקום העבודה. המחקר כלל פעילויות משותפות מובנות במטרה ליצור בסיס דומה (baseline) להיקף התכתובות בין המשתתפים. בקרב המשתתפים, היו כאלה שראו ב'מסגור' התכתובת פעולה מגבילה, בעוד שאחרים חוו אותה כמועילה עבורם.

עוד עלתה שאלה באשר למהימנות ואותנטיות תגובותיהם של החניכים. במקרים מסוימים אכן עלו סתירות בין תגובות החניכים לאלו של מלווי התקשורת שלהם בהתייחס לאותה סיטואציה. עם זאת, על אף האתגרים הקוגניטיביים, קיימת חשיבות גבוהה עוד יותר למתן אוטונומיה לחניכים והזדמנות להבעת דעה באשר לנושאים הקשורים אליהם במישרין. על מנת לוודא את המידע שהתקבל ולהגיע לידי מידע נוסף באשר לחוויה של החניכים, תועדו גם תגובותיהם של מלווי התקשורת.

אף על פי שהם היו נכונים לספק ליווי תקשורתי בעת הצורך, היענותם של מלווי התקשורת למלא מסמך משוב לכל פעילות ב-Google Docs הייתה חלקית מאוד. ייתכן והדבר נגרם כתוצאה ממוגבלות הזמן איתם התמודדו מלווי התקשורת לצד מצאי המטלות הנרחב איתו הם נדרשו להתמודד. כך או כך, בשל הימנעות זו, התקבל מידע חלקי בלבד באשר לשימוש שעשו החניכים בממשק.

יתרה מכך, ממד תפיסת הכשירות בשאלון Intrinsic Motivation Inventory הניב ערכי עקיבות פנימית (אלפא קרונברך) נמוכים יחסית. ייתכן והדבר נגרם כתוצאה מעמימות המונח 'כשירות' בהקשר הנוכחי: החניכים שנדרשו לדרג את ביצועיהם ביחס לאחרים מחד, לצד שותפי התקשורת אשר השוו את ביצועיהם **בנט**. חבר לביצועיהם ברשתות חברתיות אחרות (לדוגמא, פייסבוק) וכן מלווי תקשורת אשר דירגו את ביצועיהם, כשלמעשה הם ליוו את החניכים אך לא השתמשו בממשק עבור עצמם.

ערכים נמוכים (אך קבילים שולית) של עקיבות פנימית נמדדו גם בממצאי שאלון ה-SUS בקבוצת מלווי התקשורת. בהתחשב בכך שממשק **נט**. חבר הינו טכנולוגיה חדשה יחסית, וההערכה התבצעה על סמך תקופת שימוש קצרה יחסית, הרי שממצאים אלה אינם מפתיעים.

מחקר המשך עשוי לכלול תקופת שימוש ממושכת יותר, שתאפשר לכל הגורמים המשתתפים לחוות התנסויות נוספות בממשק כך שיצטבר מידע רב ומגוון. מחקר המשך להיות במבנה דומה, ואולם ללא פעילויות מובנות מראש, אשר נחו כמגבילות-אינטראקציה בקרב חלק ממשתתפי המחקר הנוכחי. אפשרות נוספת להרחבת היקף המידע, הינה להשוות את התכתובות שהינן פרי שימוש ב**נט. חבר** לתכתובות שנוצרו באמצעות ממשק דואר אלקטרוני רגיל תוך ביצוע אותן פעילויות משותפות. יתרה מכך, ניתן להוציא אל הפועל אותו מתווה מחקרי, כאשר חניכים ממסגרות נוספות ברחבי הארץ ישמשו שותפי תקשורת. מאחר **נט. חבר** תוכנן במקור לשמש לתקשורת בין אנשים עם מש"ה לבין עצמם, הרי שיהיה מעניין לבחון האם השימוש בממשק אכן מאפשר טיפוח של קשרים מסוג זה לאורך זמן.

מפתחי הממשק הציעו **שנט. חבר** ישמש אמצעי ליצירה ושימור של יחסי חיברות עבור אנשים עם מש"ה החיים בקהילה ללא השתייכות למסגרת כלשהי. מתן אפשרות לקבוצת אוכלוסייה זו ליצור קשרים חברתיים ולשמר אותם עשויה לגוון את סביבתם החברתית ולפתוח להם צוהר לעולם חברתי עשיר יותר. מעניין יהיה לעקוב מחקרית אחר פעילות זו.

- [לפריט המלא](#)
- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)